

IRÁNYVÁLTÓ INNOVÁCIÓ

Az innovációkat sokféleképpen osztályozhatjuk, számomra a legmeggyőzőbb az a felosztás, amit Satell alkalmaz. Satell alaputatásról [basic research], áttörő [breakthrough innovation], fenntartó [sustaining innovation] és bomlasztó [disruptive innovation] innovációkról tesz említést. Sokat kínlódtam az angol szöveg magyartásával. Két kifejezésre sem sikerült igazán szép magyar megfelelőt találnom. Az egyik a disruptive, a másik az incumbent. Végül a diszruptívát zavarónak vagy bomlasztónak fordítottam, az inkumbenst pedig két szóval próbáltam leírni és „piacon lévőnek” neveztem.

A magyar fordítást olvasva sajnos a bomlasztó is és a zavaró is valami negatív, vagy kedvezőtlen jelent, pedig azt szeretném, ha erről a „bomlasztóról” mindenkinek valami kedvező és kreatív dolog jutna eszébe. A fenntartó innováció az, amelynél mind a terület, mind pedig a probléma jól meghatározott. Ebből az is világos, hogy a fenntartó innováció nem eredményez áttörést, vagy igazán új ismeretet, csak arra jó, hogy mintegy evolúciós úton gyarapodjanak ismereteink, tökéletesítsük azt, amit már eddig is tudunk. Christensen szerint a bomlasztó innováció általában azért születik, mert a már meglévő termék vagy szolgáltatás olyan szintre fejlődött, ami meghaladja a fogyasztók minőségi igényeit. Ezért sok olyan tulajdonsággal rendelkezik, amire a fogyasztók nagy része nem tartana igényt, és ráadásul drágább is, mint kellene. Az okos telefonunk például számos „szolgáltatását” nem vesszük igénybe, sokszor nem is tudjuk, hogy mire lenne képes, de kénytelenek vagyunk kifizetni a magasabb árat, ha telefonálni akarunk. Mindig vannak olyan gyártók, amelyek piacra dobhatnak valamit, ami hasonlít a csúcstechnológiát jelentő termékhez, de kevésbé szofisztikált és természetesen sokkal olcsóbb. Az „inkumbens” gyártó nem örül ennek, általában lopásról beszél, és gyakran a szellemi tulajdon megsértése miatt

perit is indít. A fogyasztók nagy része pedig örül, hogy kap valamit olcsón, ami megfelel az igényeinek. Ezt is bomlasztó innovációnak tekinthetjük. De bomlasztó innovációról beszélhetünk akkor is, amikor a „versenytárs” nem másolja a piacon lévő terméket vagy szolgáltatást, hanem valamilyen egészen új üzleti modellel lép a piacra. Amit nyújt, az nem feltétlenül csúcsmínőség, de valós szükségletet elégít ki, és általában olcsóbb. Az Airbnb vagy az Uber mindenekelőtt abban különbözik a szállodától vagy a taxi vállalatától, hogy a cégeknek egy-egy szoftvere van és nem szállodája vagy autója. A szállodát felépíteni sok pénzbe kerül, hatalmas a tőkelektetés. Ehhez képest a szoftver olcsó, az eladott vendégéjszakák száma pedig jól összemérhető, az Airbnb már nagyobb sok világhírű szállodalánchnál az eladott vendégéjszakák számát illetően. Aki teheti, az Airbnb-nél foglal szállást, nem azért, mert a szálloda minőségével nem volna elégedett, hanem azért, mert az ár-érték arányt jobbnak tartja az Airbnb-nél.

Az Uber-rel és az Airbnb-vel vannak gondjaink. Az Uber a szabályozás következtében jobbnak látta, ha elhagyja hazánkat, de elhagyta Csehországot, Barcelonát is. Ma már az Airbnb-ről is tudjuk, hogy nő azoknak a bérbeadóknak a száma, akik nem azt a lakást adják ki, amiben ők is laknak, hanem olyan „szállodát” üzemeltetnek, amelyik sok különálló lakásból áll. Londonban van olyan tulajdonos, aki nyolcszáznál több kiadható lakást birtokol. A negatív tapasztalatok ellenére is azt gondolom, hogy a bomlasztó innovációk azok, amelyekről azt remélhetjük, megváltoztatják a világot és a változásra igen nagy szüksége volna az emberiségnek.

Az írástudók felelőssége volna, hogy áttörő és bomlasztó művekkel ter-
mékenyítsék meg a közgondolkodást, mert a világ rossz irányba halad, a javítás nem elég, a fejlődés irányát kellene megváltoztatni.

Prof. dr. Kerekes Sándor

IMPRESSZUM

Lépések a fenntarthatóság felé – Hibrid lektorált tudományos folyóirat és szakmai magazin A **Lépések a fenntarthatóság felé** c. szaklap évente négyszer jelenik meg a KÖVET és a TTMK szerkesztésében. Előfizetésben terjeszti a KÖVET Egyesület. Előfizethető a www.kovet.hu internetes oldalon, a +36-20-246-9541 telefonszámon vagy az info@kovet.hu címen. Az éves előfizetés díja 5000 Ft [önköltségi ár magánzemélyeknek], illetve 10 000 Ft [támogatói ár]. A szaklap KÖVET-tagok számára ingyenes.

A megjelent cikkek a szerkesztőség jóváhagyásával és a forrás megjelölésével szabadon közzétehető. A tudományos rovatokban megjelent cikkeket a Magyar Tudományos Művek Tárában [MTMT] lektorált szakcikkeként regisztrálják.

A **KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért** a környezettudatos és társadalmilag felelős szervezeti működést segítő nonprofit, független szervezet, amely az INEM, a GRI és a Global Footprint Network nemzetközi hálózatának tagja. H-1062 Budapest, Aradi u. 63. +36-20-246-9541 | info@kovet.hu | www.kovet.hu | Facebook/kovetegyesulet

A **TTMK** [Tisztább Termelés Magyarországi Központja] a UNIDO/UNEP által kezdeményezett tisztább termelési központok nemzetközi hálózatának tagja, amelynek célja a megelőző környezetvédelem magyarországi elterjesztése. H-1093 Budapest, Fővám tér 8. | 06-1-482-5251 | ttmk@uni-corvinus.hu <http://hpcp.uni-corvinus.hu>

Kiadó: KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért

Alapító főszerkesztő: Prof. dr. Tóth Gergely
Felelős szerkesztő: dr. Nagy Zita Barbara

Tudományos rovatok vezetői: dr. habil Harangozó Gábor [Ökolábnym], dr. Hetesi Zsolt [Klímavédelem], dr. habil Parádi-Dolgos Anett [Boldogság-gazda(g)ság], dr. Pataki György [Szemle], Prof. dr. Tóth Gergely [Humánökonomia], Prof. dr. Zilahy Gyula [Technológia]

Szerkesztőbizottság elnöke: Prof. dr. Kerekes Sándor
Titkár: Baka Éva

Szerkesztőbizottság: dr. Antal Z. László, Prof. dr. Bod Péter Ákos, dr. Borzán Anita, dr. Csizsárik-Kocsir Agnes, Prof. dr. Csutora Mária, Prof. dr. Dusek Tamás, dr. habil Fogarassy Csaba, dr. Fülöp Sándor, Gärtner Szilvia, dr. Harangozó Gábor, dr. Hetesi Zsolt, dr. Horváth Balázs, dr. Karcagi-Kováts Andrea, Prof. dr. Kerekes Sándor, dr. Kiss Tibor, dr. Kocsis Tamás, dr. habil Koltai László, dr. habil Málóvics György, dr. Mellár Tamás, dr. habil Milics Gábor, dr. habil Papp-Váry Árpád, dr. Pataki György, dr. Solt Katalin, dr. Szabó Dániel Róbert, dr. habil Szigeti Cecília, dr. Szigeti Tamás János, dr. Takács Dávid, Prof. dr. Takácsné dr. habil György Katalin, dr. Torma András, Prof. dr. Tóth Gergely, Prof. dr. Zilahy Gyula

Olvasószerkesztő: Horváth Erzsébet

Tördelő: Farkas Petur

Címlap, layout: ICONICA

Nyomda: Folprint – A ZÖLD nyomda
A kiadványhoz Cyclus Offset papírt használtak fel, amely klórszármarék és optikai fehérítő nélkül készül, újrahasznosított hulladék papír

A szaklap KÖVET-tagok számára ingyenes, régebbi számai letölthetők a KÖVET honlapjáról: www.kovet.hu/lepesek-szaklap

Megjelenik 1000 példányban
ISSN 1786-9536

A Lépések megjelenését a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány támogatja

